

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5To/27/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8411010121
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Rešátková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8411010121.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Evy Rešátkovej a sudcov JUDr. Vladimíra Monoka a JUDr. Evy Pirkovskej na verejnom zasadnutí konanom dňa 17.09.2014 v Prešove takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolania obžalovaných I. D. a Q. D. a poškodených W. K. a V. K. proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 26.11.2012 sp. zn. 1T/57/2011.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 1T/57/2011 zo dňa 26.11.2012 boli obžalovaní I. D. a Q. D. uznaní vinnými zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona na skutkovom základe, že

obž. I. D.

v presne nezistený deň začiatkom roka 2010 v U. v dome na ul. D. XXX/XX po tom, čo jej W. K. vrátila sumu 20,- Eur, ktorú si od nej požičal jej manžel V. K., žiadala od W. K., nar. XX.X.XXXX, vrátenie ďalších 20,- Eur, pričom jej hovorila, že ak jej peniaze nevráti, tak zbije ju aj jej manžela,

obž. I. D. a Q. D.

od presne nezisteného dňa najmenej od mesiaca február 2010 v pravidelných mesačných intervaloch, v dobe, keď sa vyplácali dávky, v rodinnom dome v U. na C. ul. č. XXX/XX, po tom, čo I. D. žiadala od W. K. sumu 20,- Eur, žiadali od V. K., nar. XX.X.XXXX a od jeho manželky W. K., nar. XX.X.XXXX, aby im vrátili sumu 200,- Eur, ktorú im mal údajne dlhovať V. K. tým spôsobom, že ak im peniaze nevrátil, tak ich oboch zbijú, zbijú aj ich deti, keď týmto spôsobom žiadali obžalovaní vrátenie peňazí niekedy po predchádzajúcej dohode spoločne, niekedy každý samostatne, a Q. D. sa najmenej štyrikrát vyhrážal V. K. slovami, že keď pôjde niekedy do mesta, tak sa živý domov nevráti a ich konanie vyvrcholilo dňa 18.7.2010, keď v presne nezistenom čase v rodinnom dome v U. na C. ulici č. XXX/XX spoločne žiadali od V. K. a W. K. vrátenie sumy 200,- Eur, a keď im V. K. povedal, že im peniaze nedá, začali sa im obžalovaní vyhrážať, že ak im peniaze nevrátia, tak ich zbijú, a Q. D. sa ešte vyhrážal V. K. slovami, že ak pôjde do mesta, tak sa živý domov nevráti, čím týmto konaním vzbudili u poškodených strach a obavu, že svoje vyhrážky uskutočnia,

za čo im boli uložené každému osobitne podľa § 189 ods. 1 s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zákona tresty odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov, výkon ktorých im bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona podmienenečne odložený a podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona im bola určená skúšobná doba na 24 mesiacov.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodení V. K. a W. K. so svojimi nárokmi na náhradu škody boli odkázaní na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie ihneď po jeho vyhlásení obžalovaní I. D. a Q. D., ako aj poškodení W. K. a V. K..

V dodatočne predložených dôvodoch odvolania obžalovaní prostredníctvom svojho obhajcu vyslovili, že skutkov, z ktorých boli obžalovaní, sa v žiadnom prípade nedopustili. Prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne z právneho hľadiska vec posúdil. Z viacerých svedeckých výpovedí, predovšetkým zástupkyne obce, vyplýva, že zástupcovia obce, v ktorej žijú, nikdy nevideli a ani od iných občanov nepočuli, aby sa dožadovali finančných prostriedkov za ich poskytnutie, resp. aby požadovali neprimerané úroky. Mnohokrát im bolo ľúto malých detí zo sociálne slabších rodín a z týchto dôvodov finančne pomohli rodičom takýchto detí, čo platí aj v prípade poškodených, ktorým spoločne poskytli peniaze na stravu pre ich maloleté deti. Nemôžu byť predsa sankcionovaní, ak od takej osoby žiadali, aby im vrátila požičanú finančnú čiastku. V súvislosti s tým poukázali aj na tú skutočnosť, že od poškodených nikdy nežiadali riadne úroky, úroky z omeškania, zmluvné pokuty alebo iné plnenie nad rámec požičanej sumy. Z toho dôvodu ich výpovede považujú za zavádzajúce a prispôsobené ich záujmom, ktoré sú motivované ziskom finančných prostriedkov na ich úkor, čo vyplýva aj z uplatňovanej škody. Prvostupňový súd pri zhodnocovaní dôkazov nevyhodnotil vykonané dôkazy v zmysle základného pravidla trestného konania „in dubio pro reo“, hoci svedecké výpovede samotných poškodených boli natoľko rozdielne, že sa nezhodovali v podstatných skutočnostiach ako je čas spáchania údajného trestného činu, prítomnosť svedkov pri údajnom trestnom čine, množstvo požadovaných finančných prostriedkov, atď. Poškodená W. K. odlišne uvádzala prítomnosť osoby V. K. v prípravnom konaní a Z. B. ako v konaní pred súdom, resp. neprítomnosť iných ľudí. Množstvo rozporov vyplynulo aj z tvrdení poškodených, ktoré sa rozchádzali v tom, či pri jednotlivých skutkoch mali byť prítomní obaja s manželom, alebo iba poškodená, resp. iba poškodený sám. Majú preto za to, že výpovede poškodených boli jednoznačne motivované vidinou finančného zisku a nešlo o pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností tak, ako sa stali. Tieto rozpory odstránené neboli ani v konaní na prvostupňovom súde po zrušení rozsudku zo dňa 18.01.2012 Krajským súdom v Prešove, neboli tiež vykonané také dôkazy, ktoré by jednoznačne a nespochybniteľne preukazovali ich vinu a v ktorých by mal výrok rozhodnutia súdu stabilnú oporu. Keďže nebol zabezpečený ani súhrn nepriamych dôkazov, ktorý by potvrdzoval spáchanie skutku podľa skutkovej vety v obžalobe, majú za to, že ak sa určité skutočnosti nepreukážu, alebo existujú určité pochybnosti, musí sa rozhodnúť v prospech obžalovaného. Z uvedeného teda možno konštatovať, že porušenie práva garantujúceho prezumpciu neviny v konečnom dôsledku znamená porušenie základného ľudského práva resp. garantovaného jednotlivcovi priamo Ústavou SR a preto je nepochybné, že prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Preto navrhli, aby odvolací súd v zmysle § 321 ods. 1 písm. b/, resp. c/ Tr. poriadku zrušil rozsudok a vec vrátil na nové pojednanie a rozhodnutie.

Poškodení W. K. a V. K. svoje odvolanie smerujúce proti výroku o náhrade škody neodôvodnili.

Na podklade takto riadne a včas podaných odvolaní obžalovanými a poškodenými ako osobami na to oprávnenými krajský súd, nezistiac dôvody zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 1 Tr. poriadku, v zmysle § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc pritom i na chyby odvolaním nevytýkané, pokiaľ by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1, a zistil, že odvolania obžalovaných a poškodených nie sú dôvodné.

Konajúci súd vykonal na hlavných pojednávaniach dokazovanie v súlade s pravidlami ustanovenými v procesnom predpise, pričom obžalovaní mali možnosť vyjadriť sa tak ku skutkom, ktoré sa im kládli obžalobou za vinu, ako aj k jednotlivým dôkazom vykonaným na hlavnom pojednávaní, a tiež predniesť argumenty preukazujúce ich nevinu v záverečnej reči a v poslednom slove, pričom počas konania boli zastúpení obhajcom. Uvedené preukazuje, že právo na obhajobu obžalovaných so zreteľom aj na dodržanie ďalších štandardných postupov v konaní bolo dodržané. Konanie, ktoré ostatne odvolatelia nenamietali, je tak v súlade so zákonom a procesne účinné dôkazy, o ktoré opieral konajúci súd svoje skutkové zistenia, tak mohli tvoriť podklad jeho rozhodnutia.

Konajúci súd svoje skutkové zistenia opieral o výpovede poškodených I. K. a L. K., ktorí usvedčovali oboch obžalovaných z trestnej činnosti, hoci to obaja popierali. Vzhľadom na intelektové vlastnosti poškodených a absenciu ich akejkoľvek motivácie usvedčovať obžalovaných z trestnej činnosti konajúci súd vyhodnotil, že by si nedokázali vymyslieť takéto sofistické skutočnosti preukázať vinu obžalovaných. Okrem toho pri hodnotení dôkazov konajúci súd vychádzal aj z výpovede K. Q., pracovníčky Obecného úradu v U., ktorej obžalovaná M. D. sama uviedla, že požičiava peniaze viacerým, lebo je jej ich ľúto, a po požičané peniaze si chodí na poštu. V súlade s touto výpoveďou sú aj výpovede poškodených, ktorí požičiavanie peňazí obžalovanými iným osobám taktiež potvrdili, a uvedená skutočnosť je aj obsahom správy o povesti obžalovaných z miesta bydliska. Požičiavanie peňazí obžalovanými z dôvodu, že je im ľúto ľudí, je nelogické, keď si potom pre tieto peniaze obžalovaná M. D. chodila na poštu počas poberania sociálnych dávok.

S touto argumentáciou sa stotožnil aj odvolací súd a nad jeho rámec uvádza nasledovné:

Je faktom, že obž. F. D. popieral akékoľvek požičiavanie finančných prostriedkov, avšak podstata skutku, ktorá sa kladie obžalovanému za vinu, nespočíva v požičaní finančných prostriedkov, ale v spôsobe ich vymáhania od poškodených. Z výpovede obžalovanej M. D., ako aj poškodených možno vyvodiť zhodné zistenie, že finančné prostriedky požičiavala obžalovaná M. D., čo je objektivizované aj výpoveďou svedkyne K. Q., ktorá potvrdila, že o tejto skutočnosti má vedomosť nielen z výpovede iných osôb, ale aj od samotnej obžalovanej. Preto ani odvolací súd nemal pochybností o tom, že poškodeným v rozhodnej dobe bola poskytnutá pôžička práve zo strany obžalovanej M. D..

Z výsledkov vykonaného dokazovania plynie aj ďalšia skutková okolnosť, že obaja obžalovaní sa vyhrážali zbitím poškodeným, pokiaľ im nevrátia peniaze alebo im nedajú peniaze. Obžalovaných z tohto konania usvedčujú poškodení, ktorí od počiatku zhodne vypovedali k spôsobu vracania požičaných finančných prostriedkov, aj nad rámec pôžičky, a to pod hrozbou zbitia, resp. zbitia ich detí. Obavu poškodených z vyhrážok obžalovaných možno vyvodiť aj na základe výpovede svedkyne G. Q. zo dňa 30.11.2011 v konaní pred súdom, ktorá potvrdila, že poškodený I. K. jej na obecnom úrade hovoril o konaní obžalovanej D., ktorá od neho požadovala viac peňazí, ako mu požičala, pričom táto svedkyňa odkázala poškodeného na políciu, a tiež z podania trestného oznámenia poškodeným I. K. dňa 19.07.2010, kedy prvýkrát popísal spôsob vymáhania peňazí obžalovanými od neho a jeho manželky L. K.. Obsah vyhrážania sa obžalovaných a jeho intenzitu obaja poškodení pri svojich opakovaných výpovediach popisovali takmer zhodne, z čoho možno usúdiť na hodnovernosť ich výpovedí. Ani jeden z poškodených nevypovedal v tomto smere odlišne vo svojich výpovediach. Jediným momentom, ktorý by mohol spochybniť ich výpovede, je to, že odlišne popisovali prítomnosť iných osôb pri vyhrážaní sa obžalovanými, čo namietali aj obžalovaní v odvolaní. Správne postupoval konajúci súd, ak výpovediam poškodených aj napriek týmto rozporným tvrdeniam uveril. Je potrebné si uvedomiť, že poškodení sú osoby s nízkym intelektom, od ktorého závisia aj kognitívne schopnosti, t.j. správne vnímať, zapamätať si a reprodukovať prežitú udalosť. Podstatným preto v posudzovanom prípade je, že základnú dejovú líniu skutku, t.j. že si požičali peniaze, tieto obžalovaným vrátili, a obaja obžalovaní od nich požadovali pod hrozbou zbitia vyššiu čiastku peňazí, poškodení popísali rovnako. Namietané nepresnosti vo výpovediach poškodených (ktoré osoby a v akom čase boli prítomné pri konaní obžalovaných) možno odôvodniť nielen intelektovými schopnosťami poškodených, ale tiež aj dlhodobejším páchaním skutku obžalovanými. Ak obžalovaní viacerými útokmi počas dlhšiu dobu sa voči poškodeným správali obdobne, tieto útoky sa v spomienkach mohli prekrývať a poškodení si nemuseli presne pamätať, kedy boli pri týchto útokoch aj iné osoby. Na zistenie, že u poškodených ide o osoby s nízkym intelektom, nebolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné znalecké dokazovanie, keďže aj odvolací súd mal možnosť komunikovať s poškodenými v rámci odvolacieho konania a úsudok je možné vyvodiť z verbálneho prejavu a správania poškodených v konaní pred súdom.

K uplatňovanej odvolacej námietke obžalovaných spočívajúcej v tom, že rozpory vo výpovediach poškodených neboli odstránené, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že vzniknuté rozporné tvrdenia sa nedajú odstrániť, tieto existujú, avšak k objasneniu dôvodov ich vzniku môže súd dospieť buď opätovným výsluchom poškodených alebo na základe zistených skutočností plynúcich z vykonaného dokazovania, čo je zdôvodnené vyššie.

Ani spochybňovanie výpovede poškodených obžalovanými s poukazom na výpoveď svedkyne A. B., že táto nedosvedčila poškodeným, aby bola prítomná pri vyhrážkach obžalovaného voči poškodenému M.

K., pričom prehlásila, že sa obžalovaných nebojí, nemá zásadný vplyv na inak správne ustálený skutkový stav vo veci. Správne vyhodnotil konajúci súd výpoveď tejto svedkyne ako nehodnovernú, pretože svedkyňa tiež tvrdila, že nemá vedomosť o tom, aby obžalovaní požičovali peniaze. Požičiavanie finančných prostriedkov obžalovanou bola známa nielen komunite, v ktorej svedkyňa žila, ale aj pracovníckam obecného úradu, čo spochybňuje jej tvrdenia v tomto smere. Okrem toho svedkyňa B. vypovedala na hlavnom pojednávaní 30.11.2011, že bola raz u poškodených, keď tam boli aj D., ale nič nepočula, ona nevidela D. a on nevidel ju, len vtedy raz tam išla. Z uvedeného vyjadrenia svedkyne možno vyvodiť, že v jednom prípade bola prítomná u poškodených, keď u nich bol obžalovaný F. D., čo spochybňuje jej tvrdenie z prípravného konania o tom, že nikdy u poškodených nevidela obžalovaných. Výpoveď svedkyne J. Q., nemá podstatný vplyv na ustálenie skutkových okolností, keďže táto svedkyňa nebola prítomná ani v jednom prípade vyhrážania sa zo strany obžalovaných.

S poukazom na uvedené odvolací súd uzavrel, že skutkové zistenia ustálené konajúcim súdom vo výroku o vine napadnutého rozsudku zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania. Ich právne posúdenie ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona zodpovedá zákonu. Konanie obžalovaných, keď nútili poškodených vyplatiť im sumu 200,- eur pod hrozbou ich zbitia, ako aj zbitia ich detí, naplnilo objektívnu stránku skutkovej podstaty uvedeného zločinu vydierania. Zavinenie v priamom úmysle podľa § 15 písm. a/ Tr. zákona vyvodil konajúci súd u oboch obžalovaných zo spôsobu spáchania činu. S týmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd, keďže verbálne prednesy obžalovaných za účelom donútiť poškodených k zaplateniu požadovanej sumy 200,- eur preukazujú nielen ich vôľu ale aj chcenie takto konať. Motívom konania obžalovaných bolo získať peniaze nad rámec poskytnutej pôžičky.

Konajúci súd pri rozhodovaní o určení druhu a výmery trestu vychádzal z hodnotenia oboch obžalovaných z miesta trvalého bydliska, ktoré je všeobecného charakteru, z odpisu registra trestov, podľa ktorého ani jeden z obžalovaných súdne trestaný nebol, a tiež zo zistenia, že neboli sankcionovaní za spáchanie priestupku. Tieto skutočnosti vo svojom súhrne vyhodnotil ako poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. j/ Tr. zákona, t. j. že obžalovaní viedli pred spáchaním trestného činu riadny život. Príťažujúce okolnosti zistené neboli.

Pri prevahe poľahčujúcich okolností konajúci súd upravoval zákonom stanovenú trestnú sadzbu odňatia slobody na dva roky až šesť rokov za použitia § 38 ods. 3 Tr. zákona tak, že znížil hornú hranicu o jednu tretinu. V rámci upravenej trestnej sadzby odňatia slobody na dva roky až štyri roky osem mesiacov uložil obžalovaným každému osobitne trest odňatia slobody na dva roky, výkon ktorého im bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu dvoch rokov.

Takto uložený trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby považoval aj odvolací súd za primeraný všetkým okolnostiam prípadu, najmä s prihliadnutím na spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie aj pohnútku. Podmiennečne odloženie výkonu trestu odňatia slobody zodpovedá podmienkam ustanoveným v § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona, pretože vzhľadom na doterajší spôsob života, na prostredie, v ktorom obžalovaní žijú, ako aj na zistenie, že u obžalovaných ide o ojedinelé vybočenie z inak riadneho spôsobu života, možno s vysokou pravdepodobnosťou očakávať, že obaja obžalovaní povedú v budúcnosti riadny život a hrozba výkonom trestu odňatia slobody postačuje na ich nápravu a na zabezpečenie ochrany spoločnosti. Vzhľadom k tomu, že u obžalovaných ide o ich prvé odsúdenie za čin, ktorého závažnosť nie je veľmi vysoká, výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutným. Skúšobná doba, ktorá bola obžalovaným pri podmiennečnom odložení výkonu uloženého trestu odňatia slobody určená podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona, je dostatočnou na to, aby obaja obžalovaní svojím správaním preukázali, že hrozba výkonom trestu bude dostatočná a zabezpečí účel trestu.

Výrok o náhrade škody, ktorým boli podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodení W. K. a V. K. odkázaní so svojím nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie, napadli obaja poškodení vo svoj prospech. Odvolací súd však zistil, že nie je dôvod na jeho zmenu, pretože poškodení si uplatnili oneskorene nárok na náhradu škody až na hlavnom pojednávaní dňa 30.11.2011, kedy poškodený V. K. požadoval zaplatiť škodu vo výške 700 - 800 eur a poškodená W. K. sa pripojila k manželovi a žiadala nahraďiť spolu sumu 800,- eur. Preto konajúci súd nemal rozhodovať o ich oneskorene uplatnenom nároku. Keďže však poškodení podali odvolanie vo svoj prospech, odvolací súd výrok o náhrade škody nezrušil, aby tak nedostal poškodených do nepriaznivejšieho postavenia.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd odvolania obžalovaných a poškodených vyhodnotil ako nedôvodné, týmto nevyhovel, a preto ich postupom podľa § 319 Tr. poriadku zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.